

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z powództwa Zakładów Mleczarskich L. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.

przeciwko Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów i nałożenie kary pieniężnej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 lutego 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 4 grudnia 2014 r.,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Decyzją nr DDK .../2010 z 18 listopada 2010 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prezes Urzędu) uznał działanie przedsiębiorcy Zakłady Mleczarskie L. - sp. z o.o. z siedzibą w Ł. (powód) polegające na stosowaniu wprowadzającego w błąd oznaczenia produktu „[...] 200g” poprzez używanie nazwy handlowej „masło”, mimo niespełnienia przez ten produkt wymogów stawianych przetworom mlecznym w definicje przetworów mlecznych zawartej w pkt. II ust. 2 Załącznika XII Rozporządzenia Rady (WE) Nr 1234/2007 z dnia 22 października 2007 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków rolnych

oraz przepisy szczegółowe dotyczące niektórych produktów rolnych (Dz.U. UE L. 299 z 16 listopada 2007 r., s. 1 ze zm., dalej jako Załącznik do Rozporządzenia), co stanowiło naruszenie art. 46 ust. 1 pkt 1 a oraz art. 46 ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (tj.: Dz.U. z 2010 r. Nr 136, poz. 914, dalej jako ustawa o bezpieczeństwie żywności i żywienia), a także nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 5 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. Nr 171, poz. 1206, dalej jako ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym). Prezes Urzędu ocenił powyższe działanie powoda, jako praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tj.: Dz.U. z 2015 r. poz. 184, dalej jako uokik), nakazał zaniechania jej stosowania oraz nałożył na powoda karę pieniężną.

Odwołanie od decyzji wniósł powód zaskarżając ją w całości i wnosząc o umorzenie w całości postępowania objętego odwołaniem oraz zasądzenie kosztów postępowania.

W odpowiedzi na odwołanie Prezes Urzędu wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrokiem z 13 września 2013 r., Sąd Okręgowy - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił odwołanie powoda i orzekł o kosztach postępowania.

Z ustalonego przez SOKiK stanu faktycznego wynikało, że w stosunku do produktu wytwarzanego przez powoda o nazwie „[...] 200g” wielokrotnie przeprowadzane były na terenie całego kraju wrywkowe kontrole, które potwierdziły obecność w nim steroli pochodzenia roślinnego, które nie powinny się znaleźć w produkcie oznaczonym jako „masło”. Początkowo powód sam umieszczał na etykiecie swojego produktu informację, że w składzie wstępuje mieszanina tłuszczów, czego zaniechał w późniejszym okresie. W odpowiedzi na wystąpienia pokontrolne powód przypisywał wystąpienie w produkcie steroli pochodzenia roślinnego możliwości zanieczyszczenia linii produkcyjnej.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny SOKiK rozpoznając sprawę stwierdził, iż zakres żądania w sprawach z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu wyznaczony jest zakresem odwołania. W związku z tym SOKiK odrzucił pismo

procesowe powoda z 26 marca 2013 r. uznając, że twierdzenia w nim zawarte objęte są prekluzją procesową i powinny zostać przez powoda podniesione w odwołaniu od decyzji Prezesa Urzędu. Powód nie wykazał, że nie mógł powołać dowodów tam prezentowanych w odwołaniu lub, że potrzeba ich powołania pojawiła się później, w związku z tym argumenty podnoszone w rzeczonym piśmie uznać można jedynie za polemikę ze stanowiskiem Prezesa Urzędu, zawartym w odpowiedzi na odwołanie.

SOKiK uznał ponadto, że podniesiony w tym piśmie procesowym zarzut naruszenia art. 105 uokik jest niezasadny. Powód w żaden sposób nie wykazał, iż zaprzestał stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, a tym bardziej nie wykazał z jaką datą owo zaprzestanie miałoby mieć miejsce. Bezpodstawne jest twierdzenie powoda, że zaprzestał wspomnianej praktyki w momencie, w którym zakończył umieszczanie na etykiecie produktu informacji o występowaniu w jego składzie mieszaniny tłuszczów, gdyż praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów nie było niewłaściwe etykietowanie masła, lecz dodawanie do niego tłuszczów obcego pochodzenia. Jak wynika z ustaleń SOKiK, jeszcze kontrole przeprowadzone w końcu 2008 r. wykazały występowanie w produkcie steroli pochodzenia roślinnego, natomiast postępowanie w sprawie stosowania przez powoda praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów zostało wszczęte postanowieniem Prezesa Urzędu z 28 lipca 2009 r.

Wyrokiem z 4 grudnia 2014 r., Sąd Apelacyjny oddalił apelację powoda i zasądził na rzecz Prezesa Urzędu zwrot kosztów postępowania apelacyjnego.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny stwierdził, zgodnie z ustaleniami SOKiK, iż podniesiony przez powoda zarzut naruszenia art. 105 uokik został prawidłowo uznany za sprekludowany, gdyż powinien być podniesiony w odwołaniu. Prekluzja dowodowa przewidziana w postępowaniu gospodarczym dotyczy także zarzutu przedawnienia, którego istotą jest przejawienie woli uchylenia się od obowiązku spełnienia świadczenia z uwagi na upływ terminu przedawnienia. W przypadku powołania się na zarzut przedawnienia w trakcie procesu istotna jest jego konkretyzacja, by nie powstały wątpliwości jakiego dochodzonego roszczenia ten zarzut dotyczy. Dla uznania, że zarzut przedawnienia uległ prekluzji nie jest zatem istotne jakie były przyczyny jego niezgłoszenia. Ponadto Sąd Apelacyjny

uznał, że w trakcie postępowania powód nie wykazał w żaden sposób aby zaprzestał stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, która była przedmiotem postępowania prowadzonego przez Prezesa Urzędu, ani z jaką datą owo zaprzestanie stosowanie miało nastąpić. Przedmiotem zarzutu, który został postawiony powodowi było stosowanie dla wprowadzonego przez niego na rynek produktu określenia „masło”, mimo iż nie spełnił on wymogów stawianych produktowi takiego rodzaju. Powód nie zaprzeczył, że stosował sterole pochodzenia roślinnego do wytwarzania swojego produktu. Jeszcze na początku 2008 r. informacja o zawartości mieszaniny tłuszczów znajdowała się na etykiecie produktu. Także w odpowiedzi na odwołanie powód nie zaprzeczył, iż stosował serwatkę jogurtową z zawartością tłuszczów roślinnych do wyrobu swojego produktu. Brak jest zatem podstaw do uznania, że istniały przesłanki zastosowania art. 105 uokik, pomijając nawet kwestię czy zarzut dotyczący naruszenia tego przepisu powinien być uwzględniony, z uwagi na prekluzję zarzutu przedawnienia.

Powód zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną w całości. Skarga kasacyjna została oparta na podstawie naruszenia przepisów postępowania, tj. 1) art. 479¹² § 1 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do 3 maja 2012 r.; 2) art. 123 k.p.a. w zw. z art. 83 i art. 101 ust. 2 uokik oraz przepisów prawa materialnego, tj. 1) art. 105 w zw. z art. 27 ust. 3 uokik. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powód powołał się na potrzebę rozstrzygnięcia dwóch zagadnień prawnych: 1) czy przedawnienie prawa do wszczęcia postępowania antymonopolowego, określone w art. 105 uokik, które organ antymonopolowy powinien wziąć pod uwagę z urzędu, objęte było zakresem prekluzji określonej w art. 479¹² § 1 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do 3 maja 2012 r., tj. dnia wejścia w życie ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw? 2) czy w świetle art. 479¹² § 1 k.p.c. niemożliwe było powołanie się przez powoda na przedawnienie wszczęcia postępowania antymonopolowego w toku postępowania sądowego przed sądem pierwszej instancji, tj. później niż w odwołaniu, w sytuacji w której zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwalał na ocenę skuteczności takiego zarzutu?

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powoda Prezes Urzędu wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania ewentualnie o oddalenie skargi oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania, ponieważ przedstawione w stosownym wniosku problemy prawny nie są zagadnieniami prawnymi sprawy.

Z wiążących dla Sądu Najwyższego ustaleń w zakresie faktów pozwalających na stwierdzenie upływu terminu, o którym mowa w art. 105 uokik wynika, że termin ten nie upłynął w dacie wszczęcia postępowania w niniejszej sprawie. Skarga kasacyjna powoda nie kontestuje tych ustaleń, w granicach dopuszczalnych w postępowaniu kasacyjnym. Dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi kasacyjnej nie ma zatem znaczenia, czy art. 479¹² § 1 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do 3 maja 2012 r. obejmował swym zakresem zarzut wygaśnięcia kompetencji Prezesa UOKiK do wszczęcia postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Niezależnie od powyższego, w kwestii wykładni i stosowania art. 479¹² § 1 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do 3 maja 2012 r. w sprawach z zakresu ochrony konkurencji i regulacji Sąd Najwyższy wypowiedział się już w wyroku z 28 stycznia 2015 r., III SK 27/14. Interes publiczny nie przemawiał zatem za przyjęciem skargi kasacyjnej powoda do rozpoznania, celem rozstrzygnięcia problemu prawnego powstałego na tle tego przepisu k.p.c.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

eb